

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

— A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE —

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérről más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Gyászoljunk!

Gyászoljunk!

Agyunk gondolatával, szívünk és lelkünk áhitatos, szent kegyeletével zárandokoljunk el a néma sírhoz, mely nemzetünk Atyjának glóriával átfont porladozó csontjait könnyázott szemeink elől örökre eltakarja...

Gyászoljunk és emlékezzünk!

Hogy is volt csak?... Mint tiszta égből a pusztító fergeg, mint egy böszült vihar úgy szárguldott végig az országon egy jajkiáltás, mely megreszkettette a szíveket, megállította az agyakban a gondolatot; egy jajkiáltás, mely belenyilalt egy egész nemzet lelkébe: **Meghalt Kossuth Lajos.** És ez a nemzet, mely majdnem egy századéven át megszokta volt, hogy minden bujában, bánatában a nagy száműzött profétától, a messze idegenből nyerje vigaszát, irányító eszméit, bölcs tanácsait, egyszerre, váratlanul elhagyottak, árvának érezte magát; árvának, ki Atyjában mindenét veszítette...

A jajkiáltást mélyes gyász váltotta fel... Elborult a nemzet lelke... könnyben uszott a nemzet szeme, mert érezte, tudta, hogy az a nagy magyar — a nagyok között is a legnagyobbik — elnémult örökre és édes szava nem nyújthat többé sem vigaszt, sem intést elárvult nemzetének... Mintha egysudaras, koronás fa tört volna derékon az erdő közepéből, úgy tűnt Ő el a semmiségbe a mi lelkünk elől, úgy tépődött ki a legerősebb éltető gyökér nemzetek földjéből...

A mire ez a sokat hányatott és sanyargatott nemzet egy ezredéven áhitozott, a miért legjobbaink rabbilincset, máglyát, hóhérbárdot, akasztófát, keserű száműzetést és ezer meg ezer pokoli kínokat átszenvedtek, mind-mind elmerült, belesüppedt abba az egyszerű sírba, melybe az Ő ezerszer, milliószor áldott porhüvelyét az örök enyészetnek átadtuk...

Eltemettük, elsíratuk, elzokogtuk Kossuth Lajost, a magyar nemzet Atyját és vele együtt elhantoltuk Magyarországot szabadságát.. függetlenségét is...

Mert ne ámitsuk, ne áltassuk magunkat és a nemzetet; azt az örökséget, azokat a nagy magasztos eszméket, melyeket

ránk örökölt hagyott, nem becsültük, mert nem tudtuk megbecsülni fenséges értékükben...

Nem az idők romboló hatása, nem a felkorbácsolt viharok mindent megemészítő hatalma, hanem saját lelkesedésünknek lassanként ellobbanó lángjagyengítette fokként azoknak hajdan hatalmas erejét...

Hitvány labancok, gyáva talpnyalók, meghunyászkodó, felki-nálkozó udvaroncok áruba bocsátották a drága örökséget — a magyar szabadságot — és kaptak érte cserébe értéktelen cafrangot, silány bécsi rongyot, mellyel arcukat kendőzték, hogy a félrevezetett nemzet álarcajuk alatt meg ne láthassa gyáva pírulásukat...

Évtizedről-évtizedre lohadt a hazafiság és csengő ércért, csillogó rendjelekért, darabokra tördelve árulgatták, pazarolták az öröklött nagyértékű kincset, míg végre most már foszlányai alig elégségesek, hogy alkotmányunkat velük megvédeni képesek legyünk...

És holnap jutunk el évforduló-jához annak, hogy az a vi-gasztalan, sötét, fekete gyász nemzetünkre borult. És holnap lesz évfordulója annak, hogy az a nagy, nemes lélek, mely hajdan az egész nemzetet egy közös táborba volt képes gyűjteni, egy szent eszme köré volt képes harcba vezetni, utolsó lehelletével árvává, apállanná tett egy egész sírva zokogó nemzetet...

Oh! bár lenne olyan sötét az égboltozat felettünk, mint a mi-lyen fekete a mi mélyes gyászunk e szomorú évforduló napján; bár vegyülnének egybe könnyei, a mi kimondhatlan fájdalomunk keserű vékonyneivel, bár megáztatná harmatával azt a milliószor megszentelt sírhalmot, hová ez évforduló napján milliók buzgó imája száll, hogy a rajta fakadó virágokból újra ébredjen, újra viruljon és újra feltámadjon a világ és emberboldogító szabadságnak Vele elsíratott, Vele eltemetett nagy és szent eszméje

Gyászoljunk hát és emlékezzünk! A messze távolból, a bércevezte Székelyföldről oda zárandokoljon lelkünk e napon a nemzet Atyjának, Kossuth Lajosnak sírjához.

Kegyeletes emlékezettel álljunk meg a sírjánál, kegyeletos szent emlékekkel varázsoljuk vissza lelki szemeink elé az Ő glóriával körülfont magasztos

alakját, idézzük vissza lángszó-zatát; szállja meg szívünket a megbánás javító érzése, szállja meg lelkünket az **egyenlőség, testvériség** örök igazságu eszméje.

Mert csak az Ő emlékében, az Ő szent jelében győzhetünk vagy halhatunk. És válasszuk százszor, ezerszer inkább a dicsőséges halált, mint a gyáva megsemmisítést, nemzetünk szabadságának gonoszul megásott sírját.

Az Ő emlékéből merítsünk bátorságot, erőt, hősiés önfeláldozást a ránk váró küzdelmekben, az Ő eszméin lelkesedve folytassuk a további harcokat mindazokkal, kik nemzetünk és alkotmányunk ellen törnek és hyéna módjára rávetik magukat hazánk földjére, hogy azt föl-aprózva, földarabolva, vigan ül-hessék meg rajta a halotti tort.

Fel! Fel! Fel! a küzdelemre én alvó nemzetem! Kóssuth Lajos nem halt meg. Kossuth Lajos halhatatlan! Az Ő lelke, az Ő szelleme mindig segélyünkre siet és közöttünk van, ha hazáját bármely oldalról vész fenyegeti.

Gyászoljunk és emlékezzünk rá!

Deréki Antal.

A politikáról.

Nagyjelentőségű beszédek hangzottak el március 15-én Cegléden és Makón. Az elsőhelyen Kossuth Ferenc nyilatkozott a helyzetről, a koalíció összetartozandóságáról, a negyvennyolcas párt politikájáról; Szte-rényi József, Kossuth hű kísérlője a gazdasági és szociális kérdésekről beszélt. A második helyen Makón, Justh Gyula kifejtette, hogy nemcsak a kormány, de ő is a házsza-bályok módosításához köti állását, mert szilárd meggyőződése, hogy e nélkül nem lehet az országot kormányozni és megtartani.

Kossuth Ferenc nagyszabásu beszédéből, kivonatossan közöljük az alábbi jelentős részeket:

Bár köztudomású tény, mert rövid két év előtt történt, mégis minthogy a minden áron zavart csinálni akarók és némelyek azok közül, akik elveink jelszavait tanulták csak meg de a függetlenségi párt szellemébe nem hatoltak be a két év előtt történeteket felejtani látszanak, vagy tényleg felejtik, nem lesz felesleges a magyar hazafiakat emlékeztetni arra, hogy milyen körülmények között alakult meg a mai koalíció.

Megalakult akkor, amikor hazánk nagy veszélyben forgott, megalakult azért, mert a hazának szüksége volt arra, hogy minden igaz magyar hazafi összeálljon, hogy megvédelmezze ezt az országot azok ellen, akik az alkotmányát akarták sírbadönteni. És megalakult azért, hogy a választási törvény reformját a nemzettel csinálják meg. Különböző elvi alapokon álló pártok együttes kormányzása csak úgy lehetséges, ha kiküszöböltetik a koalíció idejére az elvi küzdelmek és oly programmalapított meg, melyent minden párt elfogadhatott. Le kellett tehát mondani a kitűzött feladatok teljesítéséig a függetlenségi párt azon elveinek megvalósításáról, amelyek a koalícióban képviselt többi két párt közjogi alapjától eltérnek. Aki ezt nem helyesli, az bevallja, hogy azt kívánta volna, hogy a függetlenségi párt álljon félre akkor, midőn az ország e legsúlyosabb helyzetben van és mondjon le kötelessége teljesítéséről a nemzet iránt éppen akkor, amidőn a legtöbb szüksége volt a hazának a függetlenségi pártra. E félreállással egy lehetetlen helyzetet teremtett volna a függetlenségi párt, mert lehetetlen lett volna a kormányzás anélkül, hogy abban részt ne vegyen a képviselőház többsége. Ez az eljárás egyértelmű lett volna a honfiai kötelesség rut, lelkiismeretien és buta megszegésével.

Csak az ajánlatott volna ilyen eljárást, aki meg akarja semmisíteni a függetlenségi pártot azzal, hogy azon alternatíva elé állítja, hogy vagy ismerje el, hogy elhagyja elveit vagy pedig hagyja elveszni a hazát. De a függetlenségi párt nem oly rövidlátó, hogy akár az egyiket, akár a másikat cselekedte volna, hanem elveit föntartva és azoknak már most is megvalósítható részeért lakadatlanul küzdve, igenis lehetővé teszi a koalíció kormányzást. (Éljenés és taps!)

Mit szerzett a 48-as párt?

E magatartásával elveinek terén nagy és becses vívmányokat is szerzett a párt. Megszerezte azt, hogy a magyar nemzeti bank megvalósítása 1910-ben és az önálló vámterületé 1917-ben teljesen a nemzet szabad akaratától van függővé téve, ami kétoldalu szerződéssel van biztosítva. Ez az ország számára oly nagy jelentőséggel bír, hogy bőségesen megéri a két százalékos kvótaemlést, kivált a mikor a kvóta a katonai megrendelések hasonló arányának biztosításával nagyrésztben visszatérül az országnak.

Ezért a függetlenségi férfiaknak nem az a feladatuk, hogy ma egymás között veszekedjenek, hanem az hogy a függetlenségi párt többségét

fenntartsák és biztosítsák legalább is addig az ideig, amíg az említett két határidő elérkezik, mikor a nemzetnek határoznia kell e két életbevágó kérdésben.

Tisztelt barátaim! Addig is teljesítenünk kell elvállalt kötelességünket a választási reformra vonatkozólag is, amit azonban nem tehetünk meg mindaddig, amíg az ország ki van téve annak, hogy a mai hárszabály alapján összeverődhesse a hazának husz ellensége vagy akármilyen célt és cím alatt husz ember és ez a husz ember tehesse tönkre az országot azzal, hogy hónapokig, sőt évekig akaszthassa meg a magyar törvényhozás működését. Magunk használtuk e fegyvert valamikor a haza javáért oly kormányok ellen, amelyeknek ténykedését átkosnak tartottuk, de nem vagyunk sem elég lelkiismeretlenek, sem elég meggonddolatlanok, sem elég könnyelműek, sem elég együgyűek ahhoz, hogy általunk élesre köszörülve és kipróbálva átadjuk e fegyvert most ellenségeinknek, hogy vígan használhassák ellenünk, nemzetünk ellen, hazánk ellen. Ilyen korlátoltságot senki se tételezzon fel rólunk — sem pedig olyan vakságot, hogy ne tudjuk, mi a különbség abban, ha a magyar nemzetnek adunk egy könnyen használható fegyvert rossz kormányok ellen és abban, ha a nemzet ellenségei számára őrizzük meg és nekik adjuk át e fegyvert, hogy ezzel a nemzet vezéréből alakult kormányok működését tehessék lehetetlenné és a magyar alkotmányt sodorhassák végveszélybe, ha husz embernek közülük ez így tetszik. Ilyen örültséget elkövetni nem fogunk, akármekkora jelszavakat vagdosnak a fejünkhöz azok, akik ellenségei hazánknak és elveinknek és azok a kik nem ellenségei sem annak, sem ezeknek, de meg vannak arról győződve, hogy mindent jobban tudnak, mint a honfiai gondokban megöregedett vezérek s a kik még próbára nem lettek hazafiságukat igen nagyfokú önbizalommal jobbnak, igazabbnak tartják, mint a haza azon régi kipróbált hű fiainak hazafiságát, akiket a nemzet vezéri polcra emelt.

Tisztelt barátaim! *Nehéz az ország sorsa, természetellenes a helyzet* és ennek fenntartása nagy honfieriényeket, nagy önmérsékletet igényel. De én bizom nemzetemben, bizom pártomban és ne vegyék önhitségnek ha bizom önmagamban is. Tudom, hogy a nemzet nem fordul el sem a függetlenségi párttól, sem öreg vezéretől — és hogy mikor a mai munka gyümölcsét leszedheti majd a nemzet, ha akarja le is fogja azt szedni, mert a többség a miénk lesz, mi pedig akarjuk. Adja Isten, hogy így is legyen! Most pedig teljesítsük kötelességünket hűségesen, lojálisan, mint a még mindég elkerülhetetlenül szükséges koalíció tagjai, elvárva azt és bizva abban, hogy amint mi tiszteletben tartjuk más koalíciós pártok jogait és érdekeit, úgy ezek is tiszteletben tartják a mi pártunk jogait és érdekeit. Ugy sem személyes érdekek ezek, hanem egy oly párt érdekei, amelynek céljai, ha megvalósulhatnak nagygyá, hatalmassá, boldoggá teendik a magyar hazát. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

A kivándorlásról.

Irta: Varró Elek.

I.

Az amerikai invázió szünetel. A Cunard-Line hajói magyar kivándorlók nélkül szedik fel horgonyaikat Fiume kikötőiben. Nem röpköd szanaszét Miessler brémai ügynök reklám cédulája a székely falvakban s odaát az ígért földjén sinylődő, ott rekedt kivándorlók ezrei sóhajtoznak a hűtlenül itt hagyott magyar haza felé.

A nagy Moloch jól lakott, nem füstölögnek a gyárak halált ontó kéményei, tönkre tette őket éltető elemük: a pénz.

Ezer és ezer számra jön haza e sokszor lebecsmérelt, mostohának szidalmazott édes szülő hazába — elmenetelekor légvárakat építő — hazatérteben hitét, reményét veszített kivándorló.

Szűkebb hazánkban néhány év óta öltött nagyobb mérvet a kivándorlás. Azelőtt csak szórványosan jelentkezett ez az epidémia. Az a sok mese beszéd, az a sok arany hegyeket ígérő elbeszélés megtermé gyümölcsét. Egyes községek munkabíró férfiainak, serdülő ifjúságának 60—80 százaléka vette kezébe a vándorbotot s ment neki a viszontlátás halvány reményében a bizonytalan sorsnak, egyedüli biztatója a tulszinezett jövő, a hirtelen meggazdagodás felé csalogató lidércfeny.

Pár év óta figyelem már a kivándorlás eredményét. Figyelem az ifjui hevesség nagyratörő vágyakozásával, székely szívemnek véreim iránt érző izzó szeretetével.

Ma már tisztán áll előttem a kivándorlás eredménye. Minő büszke öntudattal, minő édes reménységgel lestem az eredményt. A székely nép hagyományos becsületessége, szorgalma, munkássága, a csak egyszer bár futólag látott dolgok titkainak elsajátítása volt várakozásomnak, reménységemnek legnagyobb erőssége.

A mit vártam, abból mi sem következett be. Nálunk nem volt „beszögeztet ablak, dudvával felvert udvar”, rozmarin, muskátli is nyitott az apró ablakokban; de volt szegénység, gazdasági pangás s lesz egy egész emberöltőre kiható szomorú erkölcsi visszahatas.

A közelmúltban többször volt alkalmam visszavándorlóval találkozni, megfigyeltem gondolkozásmódját, ki kérdeztem jövőjét illetőleg. Volt ki repeső örömmel ujjongott, hogy szerettei körébe visszatérhetett; de legtöbbször kihalóban látszott minden jobb érzés. Szülő hazájukat mibe sem vették. Talajok hivatása, a temetőkert lombjainak bölintgatása, a rét illatozó vadvirága, szárba hajló gabonakalász, sötét fenyvesek jajongó zugása szívet érzéketlenül hagyta. Amerika az ő vágyakozásának Mek-kája s alig várja, hogy újra itt hagyhassa a neki már idegen édes szülő hazát. Szabad tér volt engedve a kivándorlásra. A könnyelműség megtermé átkos gyümölcsét.

Könnyelmű engedékenységnünk által proletár hadat teremtenk magunknak, mely fumigálja a székely nép egyszerűségét, megveti kevéssel beérni tudó igénytelenségét s magába szíva az internationalizmus lélekölő tanait: jogot követel kötelezettség nélkül.

Proletár hadat teremtetünk, melynek lelkülete nem a mi lelkületünk, érzése, szíve dobogása nem a mi érverésünk, ki közös bajaink iránt elfásult, érzéketlen.

A XX. század hamis prófétáit látom a kivándorlóknak, a hamis tant hirdető, a világrendet felforgatni igyekvő, tétlenségben élni szerető álprófétákat, kik ez új század minden balga hitét magukba szíva, a felvilágosodás, a nemes előbbretörés zászlóját kiejtjék kezükből.

A kivándorlás emelkedésével fokozott arányban nőtt a nép erkölcsi züllöttsége, a bűn fertőjébe való sülyedése. Oh mennyit beszélhetnének erről a kis zsüpfődeles székely házak.

A hol eddig csend, békés megnyugvás honolt, ott az egyenetlenség most örökös vendég. A hol eddig csendes egyszerűség irányított mindent, most hűtlen ábránd az éltető elem. Roskadó házak, parlagon heverő földek jelzik a kivándorlás szomorú eredményét.

Bámulum a felvadnak csufolt kínai lelki erejét. Száz meg százezer hagyja ott hazáját s megy messzi idegenbe, de batyujában szent ereklyeképp ott van a hazai föld egy marékja s szívében él olthatatlan lánggal hazája iránti forró vágyakozás s ha idegenbe elpusztul: társai öszszekuporgatott fillérei árán is hazaszállítják, hadd aludja végnélküli álmát az édes anyaföld kebelén.

Meghajlok a kínai előtt, mert éveken keresztül nyomorog napi egy-két liter rizen csak lehetővé tegye azt, hogy későbbi napjait szerettei, rokonai körében szülő hazájában élhesse le. Elszorult szívvel nézem, hogy kivándorolt véreink mily könnyelműen szórják szanaszét nehéz munkával, hulló verejtékkel szerzett keresményüket.

(Befejező közlemény következik.)

„Miből élünk rokkantságunk vagy aggkorunk idején“?

Nagyon sokszor foglalkozik ezzel a kérdéssel az iparos és munkásember fiatalabb éveiben, mikor még erős, egészséges; bírja a munkát, a mivel magának és családjának a mindennapi kenyeret megkeresi. De mi lesz akkor, ha valami baleset vagy szerencsétlenség következtében örökre nyomorékká lesz, vagy ha az aggkorral a munkaerő hanyatlóban van s az elaggott embernek kénytelen-kelletlen abba kell hagynia munkáját s nem bírja tovább megkeresni kenyerét? Miből fog megélni? Talán alalmazná, a mit mások szánakozva nyujtnak neki? Ez a kérdés sok keserű órát okoz iparosnak és munkásnak egyaránt, s a gondolkodásnak, legtöbbször az a vége, hogy elfásult, közömbösen várják a bizonytalan jövőt, azon hiedelemben, hogy szűkös anyagi viszonyaik között nincs módjukban a megélhetésre szükséges tőkét előteremteni.

Pedig meg van annak a módja, hogy minden kisjövendelmű ember gondolkodhassék nemcsak a maga, hanem a családja jövőjéről is.

Hogyan volna ez lehetséges? — kérdezik mosolyogva sokan — a mikor nincsen miből?

Megmagyarázzuk. Szívelje meg minden munkás és iparos jó szívvel adott tanácsunkat. Igaz, a takarékoság elvén alapul ez is, de nem

afféle takarékoságon, a mely nyomasztólag nehezedik rá a takarékoskodóra, őt még nagyobb nélkülözésekre kényszeritené.

Nem. Mindössze heti 20, 24 vagy 30 filléryi megtakarításról van itt szó, melyet még a legszegényebb sorsu embernek is lehet, sőt kimondjuk: kell nélkülöznie, hogy ezzel a maga és családja jövőjéről gondoskodjék, ha a sors kegyetlen csapása folytán keresetképtelenné válik s családfenntartói kötelezettségének eleget többé nem tehet. Okos előrelátással bíró munkás, iparos e néhány fillért szívesen áldozza, ha arra az időre gondol a mikor testileg, szellemileg elgyöngülve önkéntelen nyugalomra van kárhoztatva, mert az öreg magával tehetetlen ember munkát már alig-alig kap. Éhség, nélkülözés, szegődik társává öreg napjaiban.

Magyarországon 15 év előtt keletkezett egy egyesület, a *Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíj-egyesülete*, a mely megérdemelné, hogy az egész hazai társadalom vállatvetve támogassa, nemcsak azért, mert a sokféle egylet között a legfontosabb szociális hitvallást teljesíti azzal, hogy a rokkant, öreg munkásokat segélyezi és az árváknak neveltetési járulékat ad, hanem azért is, mert működésével lényegesen hozzájárul a szociális béke megővéséhez, a mi nálunk Magyarországon mondhatatlanul fontosabb mint bárhol.

Ebbe az egyletbe 1:20 K beiratási díj lefizetése mellett bátran beléphet minden iparos, munkás és minden szerény jövedelmű ember. Széles Magyarországon ismerik ezt az egyletet mindenütt, a mi kiviláglik a kezeink közt levő 1907 évi jelentéséből is a mely szerint 60,000 tagja, 185 vidéki fiókpénztára, számos tagcsoportja és három milliót fölülhaladó vagyona van. 1893—1903-ig csak a segélyezésre szolgáló alapot gyűjtötte. 1903-ban megkezdte rokkant tagjainak segélyezését. Jelenleg 306 rokkant élvezi a heti 8:40—12:52 K közt váltakozó segélyt és 81 árva részesül heti 1:40—2:09 között váltakozó neveltetési járulékból. Ezenkívül számos esetben gyakorolta a jótékonyaságot tagjaival szemben az alapszabályok keretén kívül is külön segélyezési alapítványokból úgy, hogy 1903 tól a mai napig körülbelül 250,000 koronát fizetett ki különböző segélyekre.

És ezen jótéteményekhez a tag (vagy az árvái) már tíz évi tagsággal szerez jogot. A fűnt jelzett csekély heti illeték ellenében rokkantsága esetén élethossziglani segélyt kap s ebben az esetben kitűnne, mily gyümölcsözőleg helyezte el filléreit.

Minél később válik valaki rokkanttá, annál nagyobb összegű segélyt kap. Negyven évi befizetés után hetenkint 12—17 korona nyugdíj jár a tagnak tekintet nélkül munkaképességére. Tekintve azt, hogy tanoncokat is felvesznek, ezek 55—56 éves korukban mint oly emberek, kik jól végeztek dolgukat, nyugdíjba vonulhatnak s hátralevő napjaikban legalább anyagi gond nélkül élhetnek s helyüket fiatalabb erőknél engedik át.

Ha pedig a tíz éven fölüli tag apró árvák hátrahagyása nélkül hal el, özvegye a befizetett összeg 30 százalékat kapja végkielégítésül.

Nagyobb gondoskodást ily csekély befizetések ellenében valóban kívánni nem lehet.

Egy ére nyugvó egy a melynek elismerte a rona támogatottságát a zai sajtó, városok, kö tők, minden nek iránta elmozdítja. Mindnyáj kötelessége gáráiról go Vilmos né mondta, a biztosítástól kat első i gyűlés elé ismernünk szág meg fejlődés az Németszár kell ezzel sági meger is megszü léti törvény.

Addig is delmü, va nek önkém kantság és szem előt harc és n naponként kenyéért g lomra, me által meg. Az egy VIII. Józse intézet sajt ban is van hol felvét lyesen jel

Lap

Ö felsé hában m ségi álla ménye s komoly az éjszak tegség er

A kép befejezté felett fol Justh G szónok M dik Moln több szc elnök a mellett a beszédek zetiségi k a zárzó javaslatá ven terje

K

M A

Irta és szavalt Belesikolt Hát med Hervad s Bilines r Körülött Trónok r Nem érd A mig tu Hiába ze A talpra Császári Sajog a Zászlót l Hogy bá S radjav A mely l

Egy érdemes. biztos alapokon nyugvó egyesülettel állunk szemben, a melynek törekvéseit az állam is elismerte azzal, hogy évi 5000 korona támogatásban részesíti. Megbízhatóságát igazolja az is, hogy a hazai sajtó, a főpapság, a hatóságok, városok, községek, körjegyzők, tanítók, mindenütt rokonszenven viseltetnek iránta, anyagilag és erkölcsileg előmozdítják térfoglalását.

Mindnyájan tudjuk, hogy „az állam kötelessége gazdaságilag gyöngye polgáraitól gondoskodni“, a mint azt I. Vilmos német császár oly szépen mondta, a mikor a német munkásbiztosításról szóló törvényjavaslatokat első ízben a német birodalmi gyűlés elé terjesztették. De el kell ismernünk azt is, hogy Magyarország még jelenleg sincs a gazdasági fejlődés azon fokán, mint akkoriban Németország és nálunk számolni kell ezzel a körülménnyel. A gazdasági megerősödés majd idővel nálunk is megszüli az óhajtott munkásjóléti törvényeket.

Addig is azonban hazánk kisjöveldelmű, vagyontalan, dolgozó népének önként kell gondoskodnia a rokantság és aggkor idejéről. Tartsuk szem előtt, hogy „az élet hosszu harc és rövid a béke!“ s a mikor naponként küzdünk, harcolunk a kenyérért gondoljunk a békére, nyugalomra, melyet ime ezen egyesület által megszerezhetünk magunknak.

Az egyesület központja Budapesten, VIII. József-utca 23. szám alatt, az intézet saját házában van. Városunkban is van egy népes fiókpénztár a hol felvétele iránt mindenki személyesen jelentkezhetik.

Lapzárta előtt.

Budapest, márc. 18.

Ő felsége, a király könnyű náthában megbetegedett, de egészségi állapota az orvosok véleménye szerint nem ad okot a komoly aggodalomra; kedden az éjszakát jól töltötte és a betegség enyhült.

A képviselőház keddi ülésén befejezték a házszabályrevízió felett folytatott vitát. Az ülésen Justh Gyula elnököl; az első szónok Máni Gyula, a második Molnár Jenő volt és miután több szónok nem volt felírva, elnök a Ház zajos éljenzése mellett a vitát bezárta. A záróbeszéd során elnök a nemzetiségi képviselőktől megtagadta a zárszó jogát, mert határozati javaslatokat nem magyar nyelven terjesztették be.

KÜLÖNFÉLÉK.

MÁRCIUS IDUSA.

Írta és szavalt: Dr Nagy György országgyűlési képviselő.

Belesikoltok a nagy éjszakába
Hát meddig vársz még alvó nemzetem?!
Hervad szabadságunknak rózsafája,
Bilincs rozsdásodik a kezeden!!
Körültűnk szent magyartűzek égnei,
Trónok recsegnék, új hajnal hasad;
Nem érdemled nagy ragyogó multad,
A míg tőröd kezeden a vasat.

Hiába zendült Petőfinek lantja
A talpra állott magyar lefeküdt.
Császári göngnek sarkantyúja sebzí,
Sajog a seb, de vissza még sem üt.
Zászlót lobogtat, ámde elfelejti,
Hogy bár csak egyszer megfordítja azt
S rudjával osszon véres igazságot,
A mely kibékít sok, siró panaszt.

A kishitűség ne riasszon minket,
Erős a nemzet, ha egyet akar
Ezer pokol se tartson attól vissza,
Hogyha títésre lendül fel a kar.
Ha millió ökölnék pallosával
Darabra zuzunk minden akadályt,
Gyümölcsöt hoznak vérpiros virágok
S a magyaroknak Istene megáld.

A márciusi tüzet újra szítsuk,
Ez a tűz égjen oltárokon,
Váljék valóra a gyönyörű álom,
Melyről én mindhalálig álmodom!!
A márciusi ibolya hadd nyíljenek
Vérrel öntözzük, vére szomjazik
S csak akkor ülünk ünnepet mi, hogyha
Szabad hazában, szabad nép lakik!!

Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a március 15. iki ünnepegyén, az újonnan szervezett függetlenségi párt összes vezető alakjai testületileg részt vettek;

mondják, hogy a nagy ünnepre való tekintetből városunkban más magán házaknál nem tartottak mulatságot;

mondják, hogy lapunk szerkesztőjének az ünnepély ügyében kifejtett nagy tevékenységeért városunk egy ingyen díszirhelyet ajánlott fel;

mondják, hogy ezentul városunkban minden hazafias ünnepélyt a függetlenségi 48. as párt fogja rendezni;

mondják, hogy a „Székely Dalárda“ nagy bünt követett el, mert a hazafias ünnepély rendezésével tekintélyes összeget juttatott az agyagfalvi emlékoszlop javára;

mondják, hogy a Tóutcában a pocsolyák annyira kiszáradtak, hogy lakkecipőben is veszély nélkül lehet már járni;

mondják, hogy városunkban a „gyermeknap“ megtartására az állandó hölgybizottság már megalakult;

mondják, hogy az üresedésben levő főjegyzői állásra, már több, pályában levő csecsemő is jelölve van.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— **A szabadság hajnalának** 60. ik évfordulóját városunkban a nagy napot méltán megillető kegyelettel ünnepelték meg. Enyhe tavaszi szellő lengette, verőfényes napsugár aranyozta be a nemzeti színben pompázó tömördek lobogókat, melyek a házakra kitűzve jelezték, hogy e napon minden jó hazafinak, minden igaz magyarnak nagy és szent ünnepe van. Az összes tanintézetekben emlékünnepeket rendeztek és mindenhová jutott annyi közönség, hogy a tornatermek mind kicsinyeknek bizonyultak és az elért nagy sikerekre az intézet derék igazgatói és tanárai méltán büszkék lehetnek. A közönség valódi ünnepe azonban csak este félnyolckor kezdődött a Budapest-szálloda színháztermében, mely ez alkalomból a szó szoros értelmében zsúfolásig megtelt lelkes hallgatokkal. Bevezetésül a három középiskola tanulóival kiegészített „Székely Dalárda“ a Hymnust énekelte Dobó Zoltán erélyes vezényletével. Impozáns látvány volt a művészileg beállított mintegy 200 tagot számláló csoport, mely hatalmas hanghullámaival betöltötte a tágas terem minden zugát. Majd Solymossy Endre koll. tanár tartotta eszmékben és tartalomban egyaránt gazdag és lendületes ünnepi szónoklatát, melyet a nagy közönség viharos tapsaival számtalanszor félbeszakított és a végén zajosan megéljenzett. Majd a férfiak énekelte igen szép arnyalással a „Tavaszi elmúlt“ megható dalt. Utánna következett a „Hatvan év előtt“ című három szakaszra osztott alkalmi szimni, a melyet a szereplők nagy lelkesedéssel kitünően érvényre juttattak. A nők közül ezuttal is Bartos Teréz tűnt ki egyszerű közvetlen játékával és bájosan előadott dalaival. De nem tagadhatjuk meg az elismerést Flórián Margit, Lázár Gabi, Bartos Erzsí és Kovács Erzsikétől sem, a kik odaadó buzgalommal és a két előbbi lendü-

let s szavaltukkal emelték az előadás sikerét. A férfiak közül első helyen Nemes Imre a ref. kollegium VIII. ik oszt. tanulója állott, a ki Petőfit sok közvetlenséggel és nagy hatással alakította; sorrendben következnek ezuttal Németh István, Gergely György, Sulyok Kálmán, György Viktor, Bodrogi Balázs, Bessenyei és Mészáros József, a kik mindannyian nemcsak lelkiismeretesen, de szép sikerrel játszották szerepeiket. A néma képletek ezuttal kitünően sikerültek és a lelkesült közönség zajosan ünnepelte Deréki Antalt, a darab rendezőjét. Be fejezésül a 200 tagból álló vegyes kar a Szózatot énekelte, melyet úgy mint az előbbi hazafias dalokat Dobó Zoltán tanított be. — Előadás után az étterem megtelt közönséggel és bár társas vacsora nem volt, mégis számos pohárköszöntő hangzott el, a melyek mindegyike nagy tetszésre talált. Az ünnepi hangulatnak a kora hajnali óra vetett csak véget és semmit sem rontott rajta az, hogy az újonnan megalakult 48. as párt és társadalmunk egyes osztályai nem vettek benne részt, kiknek kötelességük lett volna a nagy közönség; lélekemelő ünnepében osztozni.

— **Ünnep után.** A Székely Dalárda március 15-én rendezett ünnepélyének fényes eredményét a távolmaradtok — a kik pedig feltünően nagy számban voltak, azzal kísérlik elhomályosítani, hogy kegyeltes emléküket sérti, hogy ez a hazafias ünnepély csekély belépti díj mellett tartott. Mindenekelőtt tartozunk a Székely Dalárdát azzal menteni, hogy az ilyen nagyszabású ünnepély kiadásait alap hiány és szegénysége miatt képtelen a saját pénztárából fedezni. A terem használata maga 60 korona, a plakát 10 korona, zene, jegyek, díszletek felállításra és még sok apró más költség; a mi ilyenkor felmerül, szintén tekintélyes összeget képvisel, de mindezeket eltekintve, a tiszta bevétel egy hazafias célra, az agyagfalvi réten felállítandó emlékoszlop alapja javára rendeztetik és ha a polgárság e nemes célra nem sajnálja fillereit áldozni, akkor senki kegyeletét sem sértheti az; a végső igazság pedig az, hogyha a Székely Dalárda hagyományos szokásával ellentétben nem vállalta volna a rendezés nehéz és fárasztó, száz meg száz akadályokba ütköző munkáját, akkor a hatvanadik évfordulón misem emlékeztet volna a szent napra, mint az a néhány nemzeti zászló, mely a házakat díszítette. Ne ítélj tehát, hogy magad meg ne itéltessél!

— **Epilogus.** A „Budapest“ szállodában lezajlott magasztos hazafias ünnepélynek méltó epilógusa volt az a szeretetteljes kitüntetés melyben a ref. kollegium ifjusága köztiszteletben álló tanárát Solymossy Endrét ünnepelte, a ki tudvalevőleg remek alkalmi beszédével emelte az est fényét. Az ifjuság a színházból jövet lelkes éljenzések mellett a lakásáig kísérte a szeretett tanárt és ott ablaka alatt elénekelte a „Szózatot“: Solymossy Endre meghatva mondott köszönetet az ifjuságnak és további hazafiságra intve kérte őket, hogy csendesen, minden további zaj nélkül oszlojanak és vonuljanak lakásaikra.

— **A helybeli polg. leányiskola** március 16-án áldozott a nagy nap emlékének. Minthogy a polg. leányiskolának ünnepélyek tartására alkalmas helye nincs, a tantestület a tanítási órák helyett megmagyarázta a nap jelentőségét, mely után a h. igazgató szünnapot adott.

— **Az unitárius egyházközség** gazdag műsoros hangversenye és színelőadása e hó 24-én a „Budapest“ színháztermében tartatik meg a templomépítési költségek fedezésére. Az érdekes műsort lapunk jövő számában hozzuk.

— **Erdélyrészi vásárok.** Március 20-án Brád, Szilágysomlyó; 21-én Bilak, Erdőszentgyörgy, Orlát; 23-án Apold, Felvincz; 25-én Székelyudvarhely; 26-án Eszébetváros, Földvár,

Szinye (Deés mellett), Szilágynagyfalu; 29-én Egerhát; 30-án Bonchida Héjjasfalva, Kissin', Marosoroszfalu, Radnóth, Szászcsóra, Zentelke.

— **Előleptetések.** Gyarmathy Ferenc nagysinki járásbíró, Mihály János, Graffius Károly, Göllner Béla dr. székelyudvarhelyi törvényszéki bírákat és Révffy Zoltán dr. székelyudvarhelyi kir. ügyészt a VII. fizetési fokozatba, Szabó István székelyudvarhelyi alügyészt ügyésszé, Deák Lajos és Nagy Kálmán székelyudvarhelyi járásbírói albirót, Máthé Dénes oklándi járásbírói albirót bírákká és Besztercey István dr. gergyószentmiklósi albirót szintén bírává léptették elé.

— **Doktoravátás.** János Domokos oklándi ügyvédjelölt e hó 11-én tette le utolsó szigorlatát a kolozsvári tudomány egyetemen egyhangú kitüntetéssel és e hó 14-én avatták az összes jogi tudományok doktorává. Gratulálunk e jól megérdemelt szép sikerhez.

— **Ünnepélyek a megyében.** Oláh-faluból arról értesítenek bennünket, hogy ott is nagy lelkesedéssel tartották meg március 15-ikét. Kora reggel mozsárlövészekkel jelezték a nemzeti ünnep beköszöntését. Délelőtt Kápolnásfaluban. délután Szentegyházfaluban tartották meg a községek lakóinak nagyszámu részvétele mellett az ünnepet a következő műsorral: 1. Talpra magyar szavalt Zsigmond Márton tanító. 2. Ünnepi beszéd, elmondta Simkó József, a kerület országyűlési képviselője. 3. „Március 15.“ szavalt Hozó János, tanító. 4. „Himnusz“ énekeltek az összes jelenlevők. Simkó József képviselőt, ki az ünnepély 60 éves évfordulójára érkezett kerületébe nagy szeretettel fogadták választói és tartalmas szép beszédét gyakori tettségnyilvánításokkal és tapsaikkal szakították félbe.

Székhelymúzeumán a 60 éves forduló délelőtt a református és unitárius templomokban ünnepi istentiszteletekkel, d. u. 2 órakor pedig a község piacán hazafias énekekkel, szavaltokkal és alkalmi beszéddel ünnepezték meg. Bedő Ödön ref. pap alkalmi szép lelkesítő beszéde hatása alatt indítványára megalakult a „48. as függetlenségi pártkör“, amelynek közfelkiáltás útján elnöke Bedő Ödön, alelnökei Jakab József és Szathmáry Lajos lettek. Kocs Lajost jegyzőnek választván, Kinda Sándor székely testvérünket a 48. as eszméknek törhetetlen kipróbált régi harcosát tiszteletbeli elnöknek kiáltották ki. Ezek után üdvözlő táviratot küldött az egész községet magába foglaló 48. as pártkör Kossuth Ferencnek és Ugron Akos főispánnak.

Karácsonfalva hazafias közönsége lelkes ünnepség keretében ünnepelte meg márc 15-ét. Az unitárius templom zsúfolásig megtelt, az iskolai énekkar Bencédi Mózes tanító vezetésével mellett adott elő hazafias és vallásos éneket, az ünneplő közönség pedig „Te benned bizunk“ kezdetű zsoltárt énekelte, mely után Demeter Dénes lelkes mondott hazafias szellemű határos alkalmi beszédet. A közönség a „Szózatot“ énekelte el s meghatva távozott az Úr házából. Az iskolai épületeken és az unitárius templom tornya nemzeti lobogókat lengetett a márciusi szél.

— **A róm. kath. státus** igazgatótanácsa Hohenlohe Egon herceget, a segesvári papot egyhangulag megválasztotta Nagyszébenbe plébánosnak. — Egyben közöljük azt is hogy az egyházi zsinat törvényeinek tervezési bizottságába az erdélyi róm. kath. egyház képviseletében gróf Mailáth Gusztáv Károly érdemes püspökünk és Dr Balázs András Torda város nagytudású főesperes plébánosa küldettek ki.

— **Hirtelen halál.** Nagy Dezső, az erdélyi katolikus státus jószágigazgatója kedden hirtelen meghalt. A kereskedelmi hank helyiségében értekezetet tartottak, melyen a státus

